

البركة

فرمان الهی

و هر آینه ستمگاران را عذاب است عظیم
این و لیکن اکثر ایشان نمیدانند.

(الطور آیت ۴۷)

نبوی ارشاد

رسول اکرم (ص) فرمائی:

تاسو ته د پخوانیو امتونو رنځ راغلی چی
کینه او بغض دی، همدغه رنځ د دین محو
کوونکی دی.

(رواه احمد او ترمذی)

د افغان نشراتی مرکز پنځلس ورځنی تحلیلی خپرونه

لومړۍ کال، پنځمه گڼه، سه شنبه د ۱۳۷۹ هـ. ش کال د جدی ۲۶، د ۱۴۲۱ هـ. ق کال د شوال المکرم ۲۰، د ۲۰۰۱ کال د جنوري ۱۶ نېټه د یو۱ گڼۍ بیه درۍ کلداری

قوماندان حاجی عبدالحق:

هر څوک د دی صلاحیت نلری چی د لوئی جرگی د رابللو نیت وکړی

پېښور گورنر هاوس د معاهدې او د
بین سیوان د مخابراتی، له خلقیانو او
پرچمیانو سره د (پاتی ۳ مخ)

افغانستان نه د یو تنظیم، نه د یو طالب، نه د یو مسعود کور دی
طالبانو خپل شعارونه بدل کړل له امیر نه تر پیاده پوری ټول طالبان شول
موږ چی «کارته نو» ته ورسیدو بنین سیوان راته د پېښور د گورنر هاوس د معاهدې مخابرات وکړه

پېښور - د جنوري ۱۵: سفر، د افغانستان په باب د امریکا
د افغانستان د جهاد نومیالی کنگرس د غونډی، د هیواد د روانی
قوماندان حاجی عبدالحق په دی ستونزی د حل په لارو چارو، د
وروستیو وختونو کې د امریکا روسانو تر ماتې او وتلو وروسته
متحدو ایالتونو ته د خپل وروستی افغانان یواځی پرېښودلو، د جهادی

جگړی او وچکالی ځبلی نوی افغان مهاجرین د مرستو په هیله

د شېنور د ټول افغان مهاجرینو په کیمپ کی:

کومکونه لږ او په ویش کې یې عدالت نشته

موږ د جگړی او وچکالی له امله دی حالت ته راو رسیدو

شمشونوی کیمپ د جگړی: وړ خوراکي او غذائی موادو ترڅنگ د
د هیواد او کابل له شمال نه هستوگنی لوازم وړکول کیږی خود
پاکستان ته د نویو افغان مهاجرو دوی ستونزی پری نه هواریږی، له یوې
هری راجستر شوی کورنی ته د اړتیا خوالی او له بلی خوا (پاتی ۵ مخ)

سرمقاله

بنام خداوند مهربان

ای وای بر اسیری کاز یاد رفته باشد در دام مانده باشد، صیاد رفته باشد

چنانچه میدانیم کلمات «وای» و «ای وای» و امثال آن، از جمله کلمات
افسوس و اندوه و نمایانگر درد و عذاب است.

چنانچه معلوم است، ما افغانها هر يك در هر حالی که باشیم، در خواب و
بیداری، بعید است که از فکر و ذکر میهن و مردم خود و مصیبت کبرائی که
هم ساخته و پرداخته خود ما و هم دامنگیر ماست، لحظه ای بدور مانیم چه
مسلم است که اسیری هستیم در دام مانده و از یاد رفته.

این بیت که آنرا عنوان معروضه خود قرار دادیم به قرینه کلمات شروع
آن و وضع و شرایطی که امروز بر ما حاکم است، شعر تری از علامه اقبال
لاهوری را بیاد می آورد، جایی که گفته است:

وای قومی کشته تدبیر غیر در پی تخریب خود تعمیر غیر
به هر تقدیر، هرچه درین فکر و ذکر ما فرو و فروتر می رویم و بیشتر سر
به گریبان غم و غصه فرو می کنیم، معمولاً و طبیعتاً در ذهن ما گاهی از
معلول به علت و زمانی از علت به معلول در تردد می افتد به این معنی که چه
بودیم؟ چه کردیم؟ چه شدیم و چه خواهیم شد؟ (بقیه ص ۲)

بندیزونه او کړاوونه سوغاتی در خورده عظمت میهن (ص ۵)

اسامه، امریکا، طالبان او افغانان

اسامه بن لادن چې یو وخت یی د جنګیالی وایه، نن په هماغه هیواد کې
امریکې په تشویق او تحسین په د فراری په حیث له امریکې څخه پټ په
افغانستان کې د روسانو په مقابل کې غرونو او غونو کې گرځي. نه پوهیږم
د افغانانو په جهاد کې عملي برخه چسې دده او د امریکې ترمنځه
واخسته او امریکې ورته د آزادی (تر پردې لاندې) څه پیښ شو او په څه
شی یې د امریکا سره کلکه دوستی په سختې دښمنۍ بدله شوه. اسامه د
امریکې سره د دښمنۍ د اعلامولو په وخت کې په سوډان کې اوسېده. څو کله
چې امریکې له سوډان (بقیه ص ۲)

در این شماره:

پنجمین جلسه پرسه قبرس
عنقوب آغاز میگردد. ص ۶

روم ته ۴۳ افغانی شخصیتونه
ورلبل کیږی (۶ مخ)

ادعاهای کنترول کامل بر ولایت تخار

آژانس های خبری مستقر در پاکستان خبر
دادند که نیروهای آنها با عبور از دریای
کوکچه در ولایت تخار عملیات گسترده
یی را علیه نیروهای احمدشاه مسعود در
ولسوالی خواجه غار از سر گرفته اند.
منابع طالبان شب سیزده جنوری ادعا
کردند که نیروهای آنها با عبور از دریای
کوکچه در ولایت تخار عملیات گسترده
یی را علیه نیروهای احمدشاه مسعود در
ولسوالی خواجه غار از سر گرفته اند.
کوکچه به تصرف خویش (بقیه ص ۵)

د کاغذ په گل بلبلی نه ټولیری
راشه پر پرده نور کارونه دریا

«ارواښاد الفت»

مبصر: امان الله حمیدزی، مریلیند - امریکا

ددی گڼی تبصره

اراده

د تاسیس کال: ۱۳۷۹ ه.ش.

پنځلس ورځنۍ آزاده تحلیلی خپرونه

د امتیاز خاوند: افغان نشراتی مرکز

مؤسس: سید داؤد

مسوول مدیر: عتیق الله پژواک

د کتونکۍ ډلۍ په مرسته

پوسټ بکس: ۹۰۹ یونیورسټی ټاون پېښور

تېلفون: ۴۱۶۹۱، فکس: ۸۴۱۷۸۵

E-mail: daud@amrc.pwr.sdnpk-undporg.

اسامه، امریکا، طالبان او افغانان

د ښمې نه وای جوړه کړی. هوښیاران له خپلې پرستې سره پښې غزوي.

امریکا هم لکه چې نه غواړي دا موضوع حل کړي، هر ورځ نوي شرطونه پري او د طالبانو په مقابل کې نوي انډیوالان راپیدا کوي. د امریکې د حکومت مشران د داخلي بحرانو څخه د خلکو د پام پیل خواته اړولو له پاره تل داسې بېوسي خولاک د ښمنان لکه اسامه، صدام او قزاقی ساتي. خو هوښیار ملتونه او هوښیار رهبران ورته موقع نه ورکوي چې اوبه خړې کړي او ماهي ونیسي.

نن سبا داسې بریښي چې، له یوې خوا د افغانانو د میلېمې پالنې او پناه ورکولو غوښتنه، له بلې خوا د اسامه له افغانستان څخه په خپله خوښه نه وتل، او له دریمې خوا د امریکې انعطاف نه منونکې دریځ، درې نه پخلا کېدونکې فکتورونه دي، چې د افغانستان ب نصیبه ولس بدبختي ورځ په ورځ زیاتوي.

ملګري ملتونه هم هغه پخوانی قدرت او صلاحیت نور نه لري، او نن سبا هغه کوي چې (پاتې ۶ مخ)

ورته ښکاره شو، نو هم هغه و چې په ډېره سپین سترګې یې د افغانستان له بریالي ملت سره د ښمې راواخیسته، له روس سره یې لاس یو کړ او جګړې خپلې افغانستان یې یو ځل بیا په یوه خونړۍ کورنۍ جګړه واړاوه چې دا دی دا وړانونه چې جګړه لا تر اوسه هم د روس او امریکې او د دوی د انډیوالانو په مرسته او لمسه روانه ده او افغانانو ته ددې موقع نه ورکوي چې د خپل هېواد بیا رغونه پیل کړي او د افغانانو ژوند عادي حالت ته راوګرځي.

په دې سربېره یې د افغانستان پر خاوره د کروز توغندیو برید هم وکړ چې دا هم په دولتي کچه یو لوی تروریستي عمل و چې امریکې یې له کوم قانوني مجوزه ترسره کړه.

اوس پر افغانستان باندې د روس او امریکې په ګډ وړاندیز، د ملګرو ملتو له خوا بنديزونه لګول یو هغه انساني ضد عمل دی چې د افغانستان د میلیونونو انسانانو ژوند د لوړې او خواستېرې کېدو له خطر سره مخامخ کوي او خپل دې غیر انساني عمل ته د ملګرو ملتو د «امنیت» څادر وراغوندي او په دې ترتیب دا ناروا بنديزونه یو داسې تروریستي عمل ګڼلای شو چې د یوه جنګ خپلې او وچکالۍ خپلې ملت په وړاندې یې د دوی قاتلاته برید باید وکړي او د انساني د وجدان محکمې ته یې راکاږي!

ځکه چې په دې صورت کې به ورته پناه نه ورکول، نه له اسلام او نه له پښتو سره تضاد درلوده. خود چاودنو په وخت کې دی په افغانستان کې و. نو بیا پر دې په عملي صورت ده په چاودنه کې برخه نه ده اخیستې. نو ځکه طالبان د سفارتونو په چاودنو کې دده د لاس لرلو اسناد له امریکې څخه غواړي. د طالبانو له نظره، بې له کومو قانع کونکو اسنادو څخه د یوه مجاهد ورور، د ښمن ته تسلیمول، نه د اسلامیت او نه د افغانیت سره سمون لري.

د معضلې بل اړخ په خپله اسامه دی. وایی چې «خپله خوله هم کلا ده او هم بلا» اسامه هم بې له دې چې د خپل د ښمن زور په پام کې ونیسي، د امریکې په مقابل کې د جهاد اعلان وکړ. ته به وایی چې «زور دې د ملخ، لګیري په مخ» مقوله ده له پاره ویل شوې ده. نو په ځان پسې د امریکې په راپارولو کې دی په خپله لومړۍ ملامت دی. اسامه باید د کوربه له کوربه په چا وږي نه وای کړی او کوربه ته یې، چې شل او سل نورې د ښمې او جنجالونه ورپه غاړه دي، تازه اوبې انډوله

څخه دده د ښکلو غوښتنه وکړه، اسامه د افغانستان له ځینو رهبرانو سره تماس ونیوه او په نتیجه کې یې د هغه وخت د حکومت په اجازه، افغانستان ته سفر وکړ او هملته دیر شو. امریکې اسامه پرېښوده چې له سودان څخه تر افغانستان پورې، آرامه اوبې خطرې سفر وکړي. خو کله چې افغانستان ته ورسېد، نو بیا یې وریاندې ملیونونه ډالرونه جایزه ووتله. د داسې معمی گانو حل بیل بحثونه دي چې دلته نه ځایېږي.

خبره هرڅنگه چې ده او هرچیرته چې پیل شوه، اوس مهمه نه ده، اوس خبره دا ده چې په افغانستان کې د اسامه موجودیت د افغانستان خلک له بدبختیو سره مخ کړي.

طالبان وایی چې اسامه د میلېمې، پخوانی مجاهد او د افغانانو د سختو ورځو د یار په حیث په افغانستان کې پروت دی او په افریقا کې د امریکې د سفارتونو له چاودنو څخه وروسته، افغانستان ته نه دی راتښتیدلی چې طالب یې د ترورست په الزام امریکې ته په لاس ورکړي. کاشکې داسې وای.

بنديزونه او کړاوونه

حبیب الله رفیع

بشپړ اکثریت محکوم کړ او په نتیجه کې د افغانستان مظلوم خواتل ملت نه یوازې دا تېری شنه او شوروی له افغانستان نه وتلو ته اړ کړ، بلکه په نړیواله سطحه یې دې زیر ځواک ته خاټه ورکړه او له همهغه د دسمبر په ۲۷ ورځ یې چې پر افغانستان تېری کړی و په همهغه ورځ یې گورباچف د انحلال سند لاسلیک کړ او د نړۍ دا مغرور، خونړی او لوی ځواک چې د ټولې نړۍ د لاندې کولو ارادې درلوده، د نړۍ د یوه واره خو مؤمن او مصمم ملت په اراده خاورو ته وسپارل شو او سیاسي جنازه یې پورته شوه.

د امریکا تر څو څو ښکېلاک له افغانانو سره د خپلې محدودې مالي او نظامي مرستې په کولو سره ولیدل چې د افغانانو د دوو میلیونو انسانانو پاکو وینو د شوروي فرعوني غرور لاهو کړ او د قرآن کریم د طیرا ابابیل روایت یو ځل بیا واقعیت وموند او د نړۍ له مخ نه یې دده لوی رقیب محو کړ او د امریکې د ویتنام شرم اوبه شونو ددې پر ځای چې د افغانانو دې میراني او احسان ته یې د استحسان په سترګه کتلي وای او ددې وړان شوي هېواد په بیا ودانۍ کې یې برخه اخیستې وای، له دې ایماني ځواک نه د وېرېدو او د خپل نړیخور ښکېلاک پر خلیک هم د شوروي غوندې

په داسې حال کې چې په افغانستان باندې د مړه شوي شوروي اتحاد د څه باندې شل کاله وړاندې تېری کليز د افغانانو له خوا عنوان کېدله، په ځل بیا د شوروي ځای ناستې د روسیې او د نړۍ لوی امپریالیستي ځواک امریکې په ګډ وړاندیز، د ملګرو ملتو د امنیت شوری له لارې پر افغانستان بنديزونه ولګول او دا جګړې او وچکالۍ خپلې هېواد یې له نویو ستونځو او کړاوونو سره مخامخ کړ.

د روس او امریکې تور دا دی چې په افغانستان کې تروریستي فعالیتونه کېږي او نړیوالو تروریستانو ته یې په خپله خاوره کېښې ځای ورکړی دی. خو له دوی نه دا هېره ده چې شل کاله وړاندې د همدې روسیې سلف مړه شوي شوروي اتحاد چې د خپل وخت لوی ځواک و، د افغانستان په بې دفاع، بې وسلې او وروسته پاتې هیواد، وسله وال تجاوز وکړ او د خپل یو داسې سوله دوست ګاونډی پر خپلو اکو او ملی حاکمیت یې تېری وکړ چې ټول ژوند یې د دوستۍ په فضا کېښې ورسره تېر کړی و او دا هغه تروریستي عمل و چې په دولتي کچه د هغه وخت یو لوی نړیوال ځواک ترسره کړ او همدې ملګرو ملتونو پر له پسې کال په کال د راپو په

بقیه سرمقاله

در خلال این تذبذب ذهنی و روحی به این فکر اندر می شوم که چه کسانی جان کنی کردند و برعکس چه کسانی از نتایج و ثمرات این همه قربانی های مالی و جانی، بهره گرفت و مستفید گردید؟ در این هنگام است که ذهن و روح ناقرار و مضطرب ما این متل ساده اما پر مفهوم وطنی را بیاد می آورد:

«توره به لالا وهی، مری به عبدالله وهی.»

فکر می شود که یک بیت و یک ضرب المثل فوق، بیش از هر مقوله، وجیزه، ضرب المثل، کلمات قصار و هر شنیده و چکامه دیگر، بر اوضاع و حالات سیاسی، اجتماعی، نظامی، روحی و ذهنی، کلتوری و اقتصادی و ... تقریباً سه دهه اخیر کشور و مردم ما خیرتر و بیشتر تطبیق میگرد.

گویند گذشته های قریب و بعید هر کس و هر کشور، بر حال و آینده آن سایه می افکند. چه این سایه، شوم ناپاک و نامبارک باشد و چه سایه ای باشد چون سایه «هما» آن مرغ افسانوی و اساطیری، پُر از سعادت و توأم با میمنت.

برخی از مفکرین گفته اند که گذشته ها هرگز نمی میرند. اما افغانستان کشور نادار و بیچاره ما کشور است که در اثر موقعیت های جیوستراتیژیک، جیوپالیسیک و هم زمانی جیواکونومیک و امثال آن، جز مرگ و درد و آتش و خون و در نتیجه ویرانی و بربادی مکرر چیز دیگری نه شناخته و به یاد ندارد و تاریخ پر حادثه آن باز هم متل دیگری بیاد می آورد:

«دشمن طاؤس آمد پر او»

از طرف دیگر حوادث و ماجراهای این کشور باستانی که در قلب آسیا جای گرفته و زمانی آنرا محل تصادم و تقاطع و اختلاط مدنیت های کهنه و نیز دروازه هندوستان آن مرغ طلایی و یا باغ و بهشت عدن، خوانده اند انسانرا به یاد این گفته، پرمعنی «ابرام جوزف» در اثرش بنام: «سرزمین بدون ویرانه» می اندازد که گفته است:

«کشوری که ویرانه و خاطره ندارد، سرزمینست که تاریخ ندارد.»

چنانچه همه می دانیم کشور ما امروز در چنان حالت بد و شرایط ناگواری قرار دارد که بیشتر از دیگران عامل و فاعل آن خود ما هستیم و بنا بر گفته: «از ماست که بر ماست» و کارد به استخوان و بجائی کشیده است که عقل چاره ساز ما را به کلی منکوب و منگ و دست و پای ستیز و گریز ما را شل و لنگ نموده است.

به هر صورت دور نمی روم و بتاریخ مستند اندی کم (۳۰۰) ساله. سرزمین خود از قیام میرویس نیکه علیه الرحمه بر ضد بیگانگان (۱۷۰۹) که در حقیقت هسته اصلی دولت سرتاسری و ملی افغانستان را تشکیل کرد و از قلع و قمع گرگین گماشته، دربار صفویان فارس گرفته، تا جیوشی ساده اما ملی و عنعنوی احمدشاه بابا (۱۷۴۷) و جنگهای سه گانه افغان/انگلیس (۱۸۴۲-۱۹۱۹) و کودتای سردار محمد داؤدخان علیه سلطنت (۱۹۷۳) و خروج کمونستان علیه او، و تجاوز نظامی شوروی سوسیالیستی بر کشور ما و اخراج شرم آور شان (۱۹۸۸)، ورود قوای مقاومت به کابل (۱۹۹۲) و ظهور و عروج نهضت اسلامی طالبان و قبضه بر قندهار (۱۹۹۴) تا ایندم نظر اندازیم، دیده می شود که تاریخ کشور ما به معجون مرکبی از فتح و ظفر و شکست، عروج و نزول، افتخارات تاریخی و حوادث واقعات ننکین و شرم آور، استقلال و اسارت و ... بیشتر شباهت دارد که همه و همه توأم با خون ریزی، قتل و قتال، چور و چپاول، انحرافات اخلاقی، تشدد عمل و نظر، اضمحلال و ویرانی و امثال آن بوده است و در خلال این همه جریانات، جز آرامی نسبی نیم قرنه، چیز دیگری که به آن باید دل خوش کرد، بهچشم نمی خورد.

با آن هم قدر مسلم آنست که افغان ها در طول قرن بیستم، دو امپراطوری وسیع استعماری بزرگ جهان و دو ابر قدرت متجاوز و استعماری را، البته با دادن قربانی های زیاد جانی و مالی، شکست داده و ملل و نحل زیادی را از یوغ سنگین اسارت آنها، رهائی بخشیدند و در هر دو بار با آنکه در میدان جنگ برنده شدند به همان نسبت و به همان (بقیه ص ۶)

پوځي کیدو، د پخواني پادشاه د رول، په افغانستان کې د بهرنیو مداخلو په تیریداو گاونډیو د رقابتونو، د لوی جری او مؤقت حکومت د جوړیدو، طالبان او د هغوی سهوی، پر طالبانو د نویو بندیزونو او د هېواد د مطبوعاتو او فرهنگیانو د دندو په باب د ارادې له خپرونې سره په یوه مرکه کې هر اړخیزې څرگندونې وکړې. زمونږ خبريال د دې مرکې پر اساس لیکي:

حاجی عبدالحق د واشنگټن د دسمبر د دریمې او څلورمې نیټې د غونډې او د خپل سفر په هکله وائي: د واشنگټن له غونډې نه مخکې د امریکي کانگرس پرېکړه کړې وه چې د لوی جرگې د تدویر په باب د افغانانو په عکس العمل وپوهیږي نو له همدې امله یې یو شمیر افغانان واشنگټن ته وروبلل.

دې په دې هکله چې د جنوري تر ۱۵ به د لوی جرگې د تدویر له امله څه تصمیم ونیول شي وائي: زه فکر کوم دغه وخت چې ټاکل شوی و ډیر کم او لنډ و. نو ځکه ددې میاشتې په شلمه نیټه به یوه بله څیړونکې غونډه کیږي او پر راتلونکو مسایلو به غور کوي.

حاجی عبدالحق وایي چې ما په امریکا کې د بهرنیو چارو وزارت، د نیشنل سیکورټي او د نوي حکومت له غړيو او یو شمیر نور شخصیتونو سره

د افغانستان د مسألې په هکله هم خبرې وکړې.

دې د روم د پروسی په باب وائي: په افغانستان کې د کمونیستانو له کودتا را په دېخوا ددې قضیې د حل له پاره تر اوسه پورې یوه اساسي او بنیادي پروسه نه ده عملی شوی چې د افغانستان ټول وگړي طبقا او واقعیتونه په نظر کې ونیول شي که څه هم ځینې کسان داسې فکر کوي چې پخواني پاچا په تیرده موده کې د یوه بیطرفه او په تیرو جنگونو کې د برخه نه اخستونکي سپین ږیری په صفت به وکولی شي د مشکل په حل کې گټوره برخه واخلي. خو تر اوسه پورې داسې اساسي او بنیادي چوکاټ او پلان هم نه دی جوړ چې حد اقل سړي پری قانع اوسي خو داسې احساس کیږي چې کار پری روان دی نتیجه به یې وروسته معلومېږي.

د افغانستان اساسي مشکل خودا و چې د روس له مداخلاتو نه وروسته د مخکینیو بنیادونو پرځای نوی بنیادونه جوړ شول لکه جهادي تنظیمونه، سیاسي احزاب، ډلي او نور رامنځ ته شول د دې ترڅنگ د گاونډیانو د مداخلې، مذهبي، منطقوي او ژني مسایل هم زموږ په ټولنه کې مطرح شول که څه هم په اساسي ډول مجاهدینو وکولای شول چې روس ته ماتې ورکړي خو په دې ونه توانېدل چې یو داسې نظام او بنیاد منځ ته راوړي چې د افغانستان د خلکو

هر څوک ددې صلاحیت نلري چې د ...

اساسي مشکلات حل کړي او قابل قبول نظام منځ ته راوړي، چې سوله او امن ټینګ کړي.

نو په دې اساس ویلي شو چې اصلي مشکل دا دی چې تر اوسه پورې دا ټول سیاسي چوکاټونه یا په پوځي ډلي، یوه تنظیم یا د یوه سمت پر سر ولاړ و او د ټوپک په زور د بهرنیو او همسایه گانو لاسونه په کې و.

د افغانستان د مسألې حل هم سخت دی او هم ډیر اسان په دې معنی چې دا د کشمیر مسأله نه ده چې یو خوا دې مسلمان وي بل خوا دې هندوي، هلته دوه ملتونه دي، هلته د سرحداتو او خاورې خبرې دي او د فلسطین مسأله هم نه ده چې په کلونو کلونو موده پری تیر شوې ټول افغانان په دې

حاجی عبدالحق د افغان نشراتي مرکز له رئیس سره په مرکه کې

خبره قانع دی چې افغانستان یو متحد او نه بیلېدونکی هېواد دی. خلک یې ټول مسلمانان دي او غواړي چې د مسألې حل منځ ته راشي خو اساسي مشکل دا دی چې بیا یو تنظیم غواړي د نورو حقوق غضب کړي او خپل نظام هلته قايم کړي نو مشکلات له همدغه ځایه پیل کیږي.

د اير قدرتونو مسأله هم دا وه چې د روسانو د ماتې له پاره له افغانستان سره هر راز مرستې وکړي هر راز وسلې او مهمات او پیسې ورکړي خو دا کومکونه داسې یوه سرحد ته ورسېدل چې هغو د افغانستان په مسألې پوره اړه نه درلوده. دا ټول د روسانو شکست له امله وو خو کله چې روسانو ماتې وکړه او له افغانستان نه وتل نو مرسته کوونکو هېوادونو له دې امله چې د دې خبرې مسوولیت ور په غاړه نشي لکه امریکا، عربی، اروپائی هېوادونه او نور له صحنې نه وتل او مشکلات یې یواځې افغانانو ته پریښودل. افغانستان د سلگونو او زرگونو بهرنیانو او ټوپک والو ویتلا بیلو ډلو مرکز شو. لس پنځلس وسله وال تنظیمونه یې د یو دواحد سیاسي نظام له نشتوالي سره سره په افغانستان کې پریښودل. نو ځکه د عادي ولس وگړو ونشو کړای د یوه اداري نظام د نشتوالي له امله د دومره وسله والو کسانو، گاونډیانو او بهرنیو مداخلو په مقابله کې خپل وطن جوړ کړي او له چا سره چې وسله وه هغوی

یواځې د خپل ځان له پاره کار کاوه. د افغانستان جوړیدل په خلکو پورې اړه لري په کار دی چې افغانان د خپل سرنوشت ټاکلو په کار کې شامل شوي وای خو داسې اټکل کیده چې د افغانستان راتلونکي به دغه وسله وال کسان ټاکي. دا چې دوی ونه کړ نو نتیجه دا شوه چې له ټولو سره دا فکر پیدا دی چې له یوې معقولې لارې، چې هغه لویه جرگه وي یا کومه بله ټولو ته د منلو لار وي په یوه ځای کې د یو واحد مشر تر مشرې لاندې خپل ټول مشکلات حل کړي د نظام د جوړیدلو مشکلات نشته. زموږ مشکل داخلي او خارجي بعد لري. په خارجي بعد کې د گاونډیانو مداخلې او د هغوی رقابتونه او په داخلي اړخ کې یې د

یو شمیر مشکلات په افغانستان کې منځ ته راغلل که څه هم توان او نظام ټول د دوی په لاس کې و خلک هم ټول ورسره ودرېدل خودا چې د بهرنیو د مداخلو او یا د دوی د خپلو غلطیو، بې غورۍ او قدرت طلبیو پر اساس دوی په دې قادر نشول چې خپل اختلافات، شخصي اهداف او اغراض لري کسري او د افغانستان او ملت د منافعو له پاره مشترک کار وکړي یا یو نظام جوړ کړي بلکه اختلافات او مشکلات یې نور هم زیات کړل نو دوی ځانونه خپله له منځه یوړل او په لغته یې ووهل.

راتلونکي هم په دې پورې اړه لري فکر کوم چې فعلاً مشکلات شته او خلک له دوی نه اوس خفه دي که په آینده کې دوی هریو ځانونه داسې وپنځي چې دا مشکلات یې لیري کړي دی، د ملت له پاره کار کوي ملي منافع په پام کې نیسي، ملي منافع تر خپلو شخصي او خارجي منافعو څخه پورته گڼي نو ولې به څه رول ونلري.

د افغانستان د روانې ستونزې د مسوولینو په هکله باید ووايم چې: اساساً دا مشکلات ولي په افغانستان کې پیدا شول. اولین مشکل د کمونیستانو له کودتا نه پیدا شو. په افغانستان کې یو نظام و او کمونیستان راغلل کودتایي وکړه. کله چې کودتا په ضعفیدلو شوه روسان له خپل پوځونو سره راغلل او مستقیمه مداخله یې وکړه

نو د ټولو مشکلاتو لومړنی مسوولین کمونیستان او روسان دي دوی په افغانستان کې د ټولو بدبختیو بنیاد کېښود. په دوهمه مرحله کې چې د مجاهدینو تنظیمونه جوړ شول، ملت او خلک ورسره ودرېدل دوی د جهاد او ملي گټو په پرتله شخصي گټو او قدرت طلبیو ته ترجیح ورکړه. نو تر یوه حده پورې دوی هم له همدغه امله دویمه درجه مسوولین دي او په دریمه مرحله کې: بهرنی هېوادونه او گاونډیان مسوول دي دوی باید افغانانو ته د مرستې لاس ورکړي وای دا ځکه چې دوی روسان مات کړي وو او له بده مرغه بخپله د ژوند په ناتار اخته وو نور هم تبا کیدل خودا چې د یو په جنگ اچولو له پاره ئې نور وسایل او امکانات تهیه کړل

د دې ترڅنگ له طالبانو نه د خلکو توقع دا وه چې بنسټه روسانو او کمونیستانو خورواڼي وکړي، د مجاهدینو تنظیمونو هم خرابي وکړي او د دوی ادعا هم دا وه چې موږ به حالات جوړوو، د غلو او پاتکونو مخه به نیسو، امن به راوړو، نظام به جوړوو خو هغوی دا گډوډپنې نوري هم زیاتې کړي نو دوی هریو په خپل وار مسوول او ځان ته ځای لري.

حاجی عبدالحق د قوماندانانو د ۱۹۸۹ کال شورا له خوا د سولې د کار او اوسني څرنگوالي په هکله وائي: په افغانستان کې دوه ډلې خلک و یو د مجاهدینو قوماندانان وو او بل سیاسي رهبران، د مجاهدینو مسوولیت

د روسانو او کمونیستانو ختمول و چې دا کار یې وکړي. د حکومت او امن جوړولو کار بیا د رهبرانو دنده وه چې هغوی دا کار ونشو کړای. کله چې د قوماندانانو شورا جوړه شوه په هغې کې د افغانستان د ټولو قومونو قوماندانان و د هغوی اندېښنه دا وه چې په تنظیمونو کې اختلافات دومره ډېر و چې دوی نشي کولای هغه رفع کړي او یا به له دې امله کورنۍ جگړه پیل شي نو دوی دا ښه وگڼله چې له دې کار نه ځانونه خلاص کړي او د افغانانو ترمنځ له دې لارې نه اتحاد او یووالی راولي.

دوی له همدغه امله له ملگرو ملتونو سره مذاکره وکړه له بېنات سېوان سره تفاهم ته ورسېدل هغه دا و چې نجیب به قدرت قوماندانانو ته سپاري او دوی به د کابل ښار او قدرت له پاره د امن پروگرام جوړوي بیطرفه کسان او تکنوکراتان به راځي د مؤقت له پاره به کار کوي چې افغان مهاجر کورونو ته وگرځي او د انتخاباتو له پاره به زمینه برابره شي. ان تردی چې د تنظیمونو او نورو سیاسي مشرانو ته به په انتخاباتو کې د گډون شرایط مساعد کړي او کله چې نظام جوړ شو بیا به دغه قوماندانان خپلو کورونو ته ځي دا زموږ ټولو پرېکړه وه. نو ځکه موږ په کار پیل وکړ

او کله چې زده کابل ته «گارتو» پورې ورسېدیم نو بېنات سېوان ماته مخاږه وکړه چې زه به پښور کې گورنر

هاوس ته وروغوښتل شوم د تنظیمونو مشران راغلل او نواز شریف راځي ماته یې وویل چې تاسې خپل پروگرام پرېږدئ. موږ یو نوی پروگرام جوړوو چې په هغو کې به حضرت صاحب د یو دوه میاشتو له پاره مشري، حکمتیار صاحب به صدر اعظم وي بیا به تر هغې وروسته استاد رباني راځي، مسعود به وزیر دفاع وي او دا نور پروگرامونه ختم شول.

نو ځکه ټول پروگرامونه بدل شول یو شمیر لارل له پرچمیانو سره یوځای شول وکړ او نور له خلقیانو سره یوځای شول. قوماندانان له همدغه امله بې سرنوشته شول. ما په هماغه وخت کې وویل چې له دې پروگرام نه د وینو بوی راځي موږ پوهیدلو چې دا پروگرام د افغانستان په گټه نه دی.

قوماندان عبدالحق د دې پوښتنې په باب چې تاسې خودا کابل قوماندان وي نو کابل ولي وران شو؟ وائي:

ماته معلومه ده چې دا مسایل څنگه واقع شول، مسوول څوک دی څنگه واقع شول په دې کې حکمتیار صاحب څه رول ادا کړ؟ قوماندان مسعود څه وکړ؟ کمونیستانو څومره رول درلود؟ گاونډیانو په دغه بهیر کې څه وکړل؟ خو په دې وخت کې لازم نه بولم چې دا حالات بیان شي. خودا می ارزو ده چې په افغانستان کې یو نظام جوړ شي او قضا ولري زه حاضریم چې دغه اسناد چې چا څه کړي له ما سره شته د محاکمې له پاره (پاټي ۴ مخ)

هر څوک د دې صلاحیت نلري چې د ...

وراندی کړم، لومړی دی ما محاکمه کړی بیا دی نور مسوولین. حاجی عبدالحق له طالبانو سره د ځان او خپل تنظیم د مرستو په باب وویل: دا چې په پیل کې له قوماندانانو او مجاهدینو نه ځینی اشتباهات وشول او یو لړ نورو سوله ییزو کارونو په لور په کار پیل وکړ علت یې څه و؟ دی وائي چې: د لونی جرگی مسأله په ۱۹۸۹ م کال کې د ملگرو ملتونو له خوا چې زه ورغلی وم مطرح شوه په هغه وخت کې د مشرقی شورا خو لا پریده

کابل ښار چاروران کړ

د هیواد حالات ډیر خراب وامن نه و، جگړې وی خلک وژل کیدل نو کله چې طالبانو حرکت پیل کړ شعار او د عود یی همدا و چې موږ به د دی ټولو مخه نیسو او بیا به دغه نظام خپل حقدار د افغانستان خلکو ته سپارو نو له همدغه امله موږ ته یو څه امید پیدا شو چې کیدی شي د افغانستان د گډوډو مخنیوی وشي.

له بده مرغه څه وخت وروسته چې په کندهار کې جلسه وشوه د فرق د دوی په گډون لاره کې راغی چې هر څه په امارت خپل ویاړنې بدل شول. دوی خو ویلی و چې موږ به بیرته خپلو مدرسو ته غوڅو کار د امارت له پاره و شو چې موږ امارت اسلامي جوړوو. خلک د امارت مخالف نه و ځکه چې د ادارې له پاره باید امیر یا رئیس جمهور وی. مشکل له دی نه را پورته شوی کله چې په افغانستان کې کمونیستان منځ ته راغلل کمونیستانو خو پر چا باور نه کاوه نو ټولې چارې یی په لاس کې واخستی مجاهدین چې راغلل چیرې چې د حکمتیار صاحب تنظیم و یا د جمعیت والا ووهو هغوی هم هر څه د ځان له پاره غوښتل له دغو شیانو نه خلک تگ و. متأسفانه کله چې طالبان هم راغلل نو له امیر نه نیولې تر پیاده پورې ټول په قدرت کینول شول او داسې حالت یی رانه ووست چې دا مملکت د ټولو کړی او یا داسې یو نظام راولی چې ټول خلک دا احساس وکړي چې دا څما نظام دی، څما کور دی او د څما وطن دی. نوری ولسی منطقوی جگړې پیل شوی یو قوم د بل قوم په مقابل کې لښکری راوویستی. اوس دا مسایل دی حده تر اوسه پورې د هماغه د مجاهدینو د وخت اشتباهات تکرار پورې نور موږ ځکه له دوی نه ځانونه شاته کړل.

له حاجی عبدالحق نه وپوښتل شول چې تاسی د طالبانو پر لاس د ننگرهار شورا له سقوط نه وروسته د لونی جرگی

راغلی ده. خلکو ته تکلیفونه او مشکلات رسیدلي دا به ډیره سخته وی چې داسې یو سړی خدای پیدا کړي چې پر هغه دی د افغانستان ټول خلک راضی وی. که په سلو کی ۵۰ یی تائیدوی په سلو کی ۵۰ به نشي ردوی.

خو زه هم په دې پوهیږم چې دا ټیم له داسې اشخاصو څخه نه دی جوړ شوی چې دوی دی د افغانستان له منځ نه راپورته شوی وی. ټول قومونه وائي چې ایا دوی زموږ غاښه گي کولی شي دوی په داسې یو چوکاټ کې نه دی چې مشکل حل کړي که دوی خپلې پالیسۍ ته بدلون ور نکړي کار به یی بریالی نه وی. تر یوه حده به په پیل کې ځینی مشکلات وی که دوام ورکړي نو دا به سمه خبره نه وی.

حاجی عبدالحق د پخوانی پاچا او د هغه د پلویانو د څه کولو په هکله وائي: تر ټولو زیات پخوانی پاچا ته دیو داسې رول ادا کول په کار دی چې په خلکو کې یو داسې روحیه پیدا کړي چې واقعاً افغانستان د ټولو خلکو گډ کور دی. داسې یو روحیه رامنځ ته کړي چې خلک ووايي موږ دا کار غوښتی دی د ورورې او دوستۍ یو فضا رامنځ ته کړي دا به ډیر مهم کار وی. دی باید داسې د کار خلک را جمع کړي چې د افغانستان نور خلک پری اعتماد وکړي. افغانان اوس دی ته ضرورت لري چې یو څوک باید دغه کار وکړي.

دی کی هم شک نشته چې پخوانی پاچا ډیر ضعیف دی. دا ډله یې هم ضعیفه ده خو زموږ توقع ترینه دا ده چې دا کار وکړي ځکه چې په افغانستان کې دومره شخصیت کشی شویده چې نور خلک به دی کار نشي توانېدلی. دا چې موږ غواړو که نه غواړو نو همدی ته به په طمع ناست یو او تر هغه به ورپسې و چې کله د دوی یو یا خلک پوه شول چې دوی دی کار توان نلري.

د دې بهرنیو مداخلو په هکله هم وویل: دا خبره په دې پورې اړه لري چې افغانان پخپلو کې تر کومه حده تفاهم کولی شي او تر کومه حده سره نږدی کیدای شي. بهرنی مداخلی هله کیدای شي چې موږ خپلو کی سره کډود و ځکه موږ یو ځل سره نږدی شو بیا چې دا مداخلی وی او که نه نو دا خبره جوړېدای شي.

دغه راز د دې په افغانستان کې د ملگرو ملتونو او اسلامي هیوادونو ټولنی د فعالیتونو د څیړلو په ترڅ کې وویل: د ملگرو ملتونو له خوا چې کومه خبره کیږي هغه یواځې د ډز بندې او اوربند خبره ده. د دوی هدف بدلولو ته ضرورت دی. هغوی دی یواځې د اوربند خبره نه کوي بلکه دیو سیاسي نظام د جوړولو مرسته دی وکړي. د بهرنیو مداخلو د بندولو کار دی وکړي. یواځې اوربند کول مهم نه دی زموږ د افغانانو مشکل دا دی چې د اوربند ترڅنگ دی د داسې سیاسي نظام په جوړولو کې له افغانانو سره مرسته وشي چې هغه ټولو ته د منلو وړ وی.

حاجی عبدالحق د روم د پروسی او امریکائیانو د ملاتړ په هکله وویل: که څه هم د امریکا کانگرس له لونی جرگی نه ملاتړ وښود خو د بهرنیو چارو وزارت او ځینی نوری ادارې یې په دی هکله وخت ته اړتیا لري چې خپله امدادگی وښی. افغانستان اوس په داسې مرحله کی دی چې که د امریکا ځینی مؤثر اشخاص چې دلته خاص اهداف ونلري او وکولی شي پخپل حکومت باندی زور واچوي چې د افغانانو له پاره ښه ځوابونه ترلاسه کړي د دوی فعالیت به گټور وی او که دا کار ونشي کړای نو بیا به دومره مهم نه وی.

حاجی عبدالحق په بهر کې د لونی جرگی د تدویر او دیو موقت حکومت د جوړولو او افغانانو ته د هغه د منلو یا نه منلو په باب وویل: مهمه او اساسی مسأله خودا ده چې افغانان باید په داخل کې سره راغونډی شي او نو که چیرې داسې کارونو ته زمینه برابر نه وي چې په داخل کې دی خپل مشکلات حل کړي او خبرې دی وکړي نو د ځینو تفاهماتو او دیو داسې چوکاټ د جوړولو له پاره به کومه بده خبره نه وي. خو په بهر کې د نظام او حکومت جوړولو کار به مشکلات ولري او مهمه دا ده چې په دی کار کې کوم ډول افغانان برخه اخلي په دی معنی چې په هغی کې د پښتنو، تاجکو، هزاره گانو، ازبکو، ترکمنو، بلوچو او نورو قومونو نمایندگان برخه لري که نه که دا خبره نه وي داسې جرگی چې د افغانستان په دننه ان د کابل په ښار کې هم جوړی شي او مؤثر اشخاص په کې نه وي اهمیت به ونلري. که چیرې مؤثر افغانان را ټول شي او داسې یو چوکاټ جوړ کړي چې ټولو ته د منلو وړ وي ښائی ومنل شي.

د دې طالبان له خوا د یوه ملی او نړیوال منل شوی نظام په جوړولو کې د موافقې کولو په هکله وویل: زه اوس د طالبانو پر سیاسي نظام تبصره نه کوم خو یوشی وایم هغه دا دی چې که طالبان له اوسنی حالت نه ځان و نه بښي چې هغه دا اوسنی جنگونه او لښکر کشیانی دی او ټول افغانان هیواد ته راگرځیدو له امله تشویق نه کړي او په ډیرو ورو مسایلو باندی د خلکو له وهلو او سپکولو نه لاس واخلی داسېستم جوړول به مشکل کار وی. افغانستان د ټولو کور دی. دا ته دیو تنظیم او ته دیو طالب کور دی. نه دیو ملا کور دی او نه دیو مسعود کور دی. له بده مرغه چې طالبانو داسې شرایط نه دی راوستی چې ټول افغانان په کی ځان ومومي. طالبانو ته څما مشوره دا ده چې په افغانستان کې د اسلام مسأله اساسی مشکل نه دی دا ځکه چې په یوه ملک کې چې یو نیم ملیون تنه ځان د اسلام له پاره شهیدان کړي او ټول خلک یی په جمعی سره لمونځ کوي، د شراب خوړلو او نورو فحاشیو مرکزونه نشته گومان کوم چې د افغانستان په څیر اسلامی نظام په ډیرو ملکونو کې نشته

خود افغانستان اساسی مشکل د انسانیت حق دی. دلته خلکو ته د تعلیم او تربیې ترڅنگ دوی او کار ورکول په کار دی. خلکو ته یواځې داسې احساس ورکول نه دی په کار چې اسلام وهل او ټکول دی. اسلام د ټولنی دنیا خلکو ته د سولې او امن دین دی.

خلکو ته کار ورکړی، دوی او د ژوند وسایل ورکړی نو که موږ له خلکو نه نور ټول وسایل واخلو او یواځې وهل او ټکول ورته پرېږدو دا کار مشکل نه حل کوي او نتیجه هم نه ورکوي. نو طالبان دی افغانستان له جنگی حالت نه ویاسی او ټول خلک دی سره راغونډ کړي چې داسې یو نظام جوړ کړي چې خلک له جنگی حالت، وهلو او ټکولو نه خلاص کړي دا چې دوی وائي په سلو کی ۹۵ برخه یی نیولی او خلکو ورته وسلی ورکړی خو تاسی وگوري چې آیا هلته نظام جوړ دی؟ هلته کار شته؟! ژوند شته؟! امنیت شته؟! تر اوسه په سلو کې ۹۵ کسانو وسله نه ده ایښی یواځې په سلو کې ۵ تنو وسله ورکړیده.

حاجی عبدالحق د بنديزونو له امله وویل: کومه رویه چې د افغانانو په ضد امریکائیانو یا نورو نیولی زده هغی تائید نه کوم دا خصمانه رویه ده په افغانستان کې څه شی دی چې بنديز پری ولگوي. نه کار شته، نه دوی شته ته به وائي چې په ورځ کی ترینه سلگونه الوتکی ځی راځی دا سطحی خبری دی.

زه گومان نه کوم چې دا بنديزونه به جگړې ودری خلکو ته به مشکلات زیات کړي که دوی واقعاً جگړې بندول غواړي د خارجي مداخلو مخنیوی دی وکړي. مثل متحده دی د لونی جرگی ترڅنگ د بیا جوړونی کارونه پیل کړي چې مهاجرین وطن ته د راگرځیدو له امله تیار شي.

حاجی عبدالحق وائي که چیرې افغانستان ته سوله راشی دا به ماته ډیر د افتخار ځای وی چې سړی پخپل وطن کی له ټوپک پرته د کابل په ښار کی کوڅه په کوڅه وگرځي او هیواد والو ورونو سره کینی او پاڅیږي. دا چې دا شرایط به څه رقم امداد شي زه خو پخپله د دولتی څوکیو لپوال نه یم، تجربه او تعلیمی سوبه می هم د غټو څوکیو جوگه نه ده چې زه پری کار وکړم.

حاجی عبدالحق د ارادی خبرونی او د هیواد نورو فرهنگیانو ته وائي:

که څه هم یو تعداد فرهنگیان او ژورنالستان ډیر ښه کارونه کوي. د خپلو خلکو مشکلات د نړی خلکو نه رسوي او خبری یی خو یو شمیر بیا ډیر متفی رولونه هم لري. هغوی دی پرځای چې خلک نږدی کړي بی اتفاقی اچوي، جنگونه تودوي حساسیتونه پیدا کوي د افغانستان ملی شخصیتونه توهینوي نو ځما له ټولو نه غوښته دا ده چې داسې یو موقف ونیسي چې دوی د خلکو په وړاندی کولو د اختلافاتو د لری کولو او د افغانستان د واقعی مشکلاتو په څیړلو کی زیار وگالي.

کومگونه لږ او په ویش کی...

د مهاجرینو اصل شمیر زیات دی. د ازادی خبریال په دغه کیمپ کې د افغان کمیشنری د غړی ښاغلی مشتاق احمد له خولې لیکي چې: تر اوسه په دی کیمپ کې څه ناڅه ۶۰۰۰ کورنۍ نوي افغان مهاجرین اوسیدل نډ د جون په ۹ به د جلوزو له کیمپ نه څه د پاسه ۳۰۰۰ نوري کورنۍ هم دی کیمپ ته را وستل شي، چې ټولې به ۹۰۰۰ کورنۍ او د غړيو شمیر به ۴۵۰۰۰ کسانو ته ورسېږي.

موردی مهاجرینو ته د S.N.I, W.F.P, P.D.H, U.N.H.C.R, G.T.Z او لجنه الدعوی په مرسته هری دری یا پنځه کسيزي کورنۍ ته په یوه میاشت کې ۵ کیلوگرامه غوړی، ۵ کیلوگرامه دالخنود، ۴۳ کیلوگرامه اوږدویشو. دوی ته د اوسیدو له پاره څیمې ترپالونه، دیگونه، کاسی، اشته پونه او الیکټرونه د راشن کارتونو له مخې ورکړل شوي دي. څلور ښونځي ورته جوړ وو، روغتیائی کلینیک فعال دی. ۸۰۰ خامه کورونه ورته جوړیږي د بدرفتو، تشابونو د جوړولو کار روان دی او د څښلو د اوبو ۳۰ څاگاني جوړی شوي نوري هم په پام کې دي.

زموږ خبریال له همدغه امله د ځینو مهاجرینو له خولې زیاتوی: مورد

شمشتو له عمومي سرک نه ډېر لری راوستل شوی یو. تگ راتگ مشکل دی په کار و چې په پخوانیو کمپونو کې چې دیوالونه لری میشت شوی وای. داسمه ده چې مرستی کیري خودا لری دی او کفایت نه کوی. که دا مرستی سمي وویشل شي تریوه حده به زموږ ستونزی کمی شي. د ویش له پاره منظم پروگرام نشته. له موږ سره چندان ښه سلوک نه کیری. له یوه پلوه مو خپل وطن، کلی، کور او شتمنی له لاسه ورکړه او له بله پلوه چې له داسی ستونزو سره مخ شو او ماشومان مو له یخنی مړه شي دا کار موږ ډیر غوړی. پوهیږو چې جگړه ماران او د جگړی پلویان د دی حالاتو مسوول دی خو له بده مرغه چې دلته هم له یو شمیر تهدیدونو او محدودیتونو سره مخ یو قیودات ډیر دي. یوه افغان مهاجره میرمن چې د پروان ولایت اوسیدونکی ده او د دری میاشتی کیری چې په دی کیمپ کې میشته شوی وائی: په هیواد کې خود دواړو جگړه مارانو له لاری ظلم و. زور و، جگړه وه، هغوی زور آزمایی کوله موږ یی پیمالولو. غریب وگړی تباه شول موږ دوی ترمنځ وسوځیدو چې دا دی سرمودی کیمپ ته راوړسید. دلته د خوراکی موادو کمښت دی هغه هم له

دی امله چې دا ادارې هره کورنۍ دری یا پنځه کسيزه بولی اوزموږد کورنیو شمیر ډیر دی. د جگړی له امله کورنۍ په یوی یا دوو برخو وویشل شوی نو اوس چې سره یوځای شوی یو دا مرستی د پنځو تنو له پاره هم کفایت نه کوی. د دی ترڅنگ دلته د څښلو او اړتیا وړ اوبه هم کمی دی دا ځای چې موږ په کې پراته یو دښته، غونډی اوشیلی دی اوبه نلری. دا میرمن زیاتوی: یواځی پلاستیکی ترپالونه کافی نه دی. هوا یخه ده. هره کورنۍ ماشومان لری. پرستنی کمی دی. څیمې نه رسیږي ترپال په ځمکه هوار کړو که یی څیمه کړو. ځینی کسان چې واسطه لری یا چالاکه دی دغه مرستی ښی تر لاسه کوی. موږ نه یواځی خوراکی موادو او پوشاک ته اړه لرو لږگیو، پیسو، تیلو، چایو، بوری او دغه راز سبو، سانگوته اړه ده موږ د دی له پاره هېڅ څه نلرو. تش لاس یو.

یو بل مهاجر چې د سرپل له ولایت نه مهاجر شوی وای: ځماد کورنۍ شمیر ۵ تنه دی دری میاشتی کیری چې مهاجر شوی یم دلته که څه هم مواد کم دی خو چاره څه ده؟ مجبور یو، دلته د قرض او پور مشکلات هم شته. هلته جنگ، جگړه او وژل دی، وچکالی ده لوږه او ستونزی دی، موږ د دو

مصیبتونو ترمنځ خپل کپړو. موږ هلته هم ترپښو لاندی و او دلته هم. یوه بله مهاجره میرمن وائی: چې ځماد کورنۍ شمیر ۷ تنه دی او دغه مواد د دریو تنو له پاره کفایت کوی. موږ خپل مشکلات مسوولینو ته وویل هغوی ئی نه منی د چکن (موجودی) په کار کې له موږ سره ښه سلوک نه کیری. یو بل مهاجر وائی: موږ د چکن (موجودی) له امله بندیان یو. له کوره نه شو وتلی، څه مزدوری او غریبی نه شو کولی. که له کوره ووژود چکن مامورین ناڅاپی راځی او د غیر حاضر و کسانو پاسونه کنسولی یعنی باطلوی.

(دوهمه برخه په راتلونکي گڼه کې)

ادعاهای کنترل...

در آورده و به پیشروی شان به سوی پندر آی خانم ادامه میدهند، طی این نبرد ها به قول منابع طالبان کم از کم هشتاد تن از نیروهای مخالف آنان از صف محاربه خارج ساخته شده است. ازانس های حامی جبهه متحد شمال در حالیکه وقوع جنگ را در مناطق یاد شده تأیید کرده اند از قول منابع مربوط به احمد شاه مسعود خبر دادند که جنگ هنگامی درگرفت که نیروهای طالبان بر مواضع نیروهای جبهه متحد شمال حمله ناکامی را براه انداختند، منابع جبهه متحد شمال ادعا کرده اند که حملات طالبان را عقب زده، چندین چپن تانک آنها را منهدم و در حدود دوصد و پنجاه تن از نیروهای مربوط به طالبان را به هلاکت رسانیده اند. منابع آزاد در حالیکه طی سال روان هجری شمسی خبرهای از دست بدست شدن مناطق خواجه غار دشت قلعه و آی خانم را پخش نموده اند تا اکنون ادعاهای جانبین درگیر را تأیید و یا رد نکرده اند.

نوی افغان مهاجرین د ازادی خبر یال ته د ژوندانه ناخوالی بیانوی.

شکوه تقدیر نتوان دستگاه کفر کرد قابل چیزی که من بودم همانم کرده اند «پیدل»

سوغاتی در خورد عظمت میهن

نوشته: م. ا. نگارگر - از لندن

که او را به عنوان مهاجر و یا حتی تبعه. دست دوم، در دیار خود راه داده است، غمی پذیرد. او در این جا بیگانه ایست که معروض به تبعیض های نژادی، قاروی، سیاسی، مذهبی و کلتوری است و اگر خود را از صاحبان اصلی کشوری که در آن زیست دارد عصری تر و با فرهنگ تر نشان بدهد باز پوزینه ای است که از ارباب تقلید می کند و چیزی جز پوځند تحویل نمی گیرد. این بیچاره، تبعیضی را که در جامعه، میزبان می بیند نیز با پشتوانه، منطق و استدلالی که دارد نمی تواند توجیه کند، بنابر این، در نهایت امر سرش به دیوار می خورد و مأیوس می شود و در اوج همین مأیوسی است که او به سوی افراط می افتد. او اگر به سری چپ بيفتد یا به سوی راست انقلابی دو آتش می شود که میخواید محیط اجتماعی خود را از تهداب دگرگون سازد. او نسبت به جهان اندیشه را از یاد می برد و بدون اینکه به شیوه معمول استدلالی سیماهای مثبت و منفی یک پدیده را از هم جدا کند و سیماهای منفی را به شیوه گام به گام از آن پدیده بزداید به گفته آن ضرب المثل انگلیسی کورک را با آب ناپاک غسلش یکجا بیرون می ریزد.

این تسلط تجارب فرهنگی مثبت و به درد بخور دیگران را در مدتی اندک به کشور خود انتقال دهند؟ اما این کار سه شرط ضروری دارد: شرط اول: آشنا کردن این جوانان با هویت و فرهنگ تاریخی خود شان. بر تانیه دو صد سال بر هند حکومت راند و انگلیس ها در آنجا اقامت گزیدند ولی یکی هم هندوستانی نشد. اینان اگر با فرض هویت های گوناگون ملی پیدا کنند و به طور مثال انگلیس، امریکایی، جرمن، دغارکی، هالندی و غیره شوند و وجه مشترک افغان بودن شان از میان برود، دیگر به درد افغانستان نمی خورند و افغانستان مصداق همان شعر غنی کشمیری خواهد بود که گفت: «غنی» روز سیاه پیر گنغان را تماشا کن که نور دیده اش روشن کند چشم زلیخا را و اما شرط دوم نیز این است که برای جلب این نیروی عظیم فرهنگی که در سرزمین دیگران پرورش یافته است باید محیط داخلی مساعد آماده گردد. در اروپای قرون وسطی هنگامی که رنسانس آمد و اندیشه انسان از زنجیرهای تعبد پاپ سالاری رهایی یافت و ماشین چاپ، دین را از انحصار روحانیون که آنرا وسیله برتری جویی خود ساخته بودند، بیرون کشید، اندیشه رسایی پرواز خود را باز یافت و بنابر این روحانیون مسلمان نیز در قرن بیست و یکم نمی توانند دین و مذهب را در انحصار خویش بگیرند و به نام دین اندیشه را در زنجیر استبداد خویش دیر نگاه دارند. روحانیون در کشور ما نفوذ معنوی فراوان داشته اند و این بدین دلیل بود که خود از گیر و دارهای سیاسی در امان ماندند تا ج بخش یا به اصطلاح انگلیس ها (بقیه ص ۶)

را در بست دور می ریزد. آری این نسل پوینده و بی آرام نسلی است که غمی شود در گوشش شعر حضرت مولانا را فروخوانی که: پای استدلالیان چوبین بود پای چوبین سخت بی تمکین بود زیرا که، او فوراً برای تان می گوید: آخر برای کسی که یک پای خود را در گیر و دار رویدادها از دست داده و در بیابان برهوت آوارگی تنهای تنها مانده است و کاروان ها از کنارش رد شده اند، جز همان پای چوبین و بی تمکین، دیگر چه چیزی می توان داد که قدرت راه پیمایی اش را اعاده نماید. پس گزیری نیست و با این نسل که دروازه های بیش های متضاد از چهار سوی دنیا به رویش چارپله باز است به زبان فلسفه و استدلال باید حرف زد که او زبانی دیگر را نمی داند و غمی پذیرد. و اما این نسل در سرزمین دیگران با کمپیوتر، انترنت و صدها شبکه، دیگر اطلاعاتی، آشنا شده است بدبختانه هویت ندارد. نه هویت جغرافیایی، نه هویت تاریخی، نه هویت ملی و نه هم هویت فرهنگی. او مصداق روشن و آفتابی نیم در دول و نیم در آسیا می باشد. به سخن دیگر نه در مسجد می گذارندش که رند است و نه هم در میخانه که خمارش خام است. کشور خودش را و آشنای ناآشنا یا از خود بیگانه مشرب میپندارد و کشوری

هنگامی که روسها بر افغانستان تاختند و شیرازه زندگانی نورمال افغانها از هم گسیخت و عده ای معتنابه را به ترک وطن شان وادار ساخت، درآمده سخت غم انگیز بود که پایان خوشی از آن توقع نمی رفت، چنانکه هنوز هم غمداستان ما به پایان خود نرسیده است.

مردمی که ستم روسها را نپذیرفتند و دست همسر و فرزندان خویش را گرفته رهسپار سرزمین های ناآشنا گردیدند تا که می توانستند دیدند و تبیدند و در کوره های تپ و تلاش نان آوری عرق ریختند و زمینه را برای پسران و دختران خویش آماده کردند، که در کشورهای پیشرفته تر از افغانستان درس بخوانند و با آخرین دستاوردهای علم و تکنیک جهان آشنا شوند و این یکی از جنبه های بی اندازه مثبت و مفید مهاجرت افغانهاست. نسلی که امروز از بیست تا سی سال دارد همان نسلی است که نسبت به پدران خویش سرمایه، قابل توجهی از تجربه فرهنگی و علمی جهان ما را در اختیار خود دارد و نسلی که همین حالا رویه رشد و پویایی می رود و یا بعد از این به دنیا می آید نسلی است که این تجربه فرهنگی و علمی، چشم و گوشش را باز کرده و شبکه، انترنت، کتابخانه، عالم را در دسترس او قرار داده است. این نسل مانند نسل پدران و پدرکلانان خود نیست که حسن کنجکاو را در مغز خود بگنجد و خفت تسلیم بی چون و چرا را در برابر دیگران بپذیرد و خاموشانه بسوزد و دم بر نیاورد. این نسل نسلی است که استدلال می کند و تا چند و چون امری را به تجربه خود در نیاید نمی پذیرد و اگر به زور خاموش سازند سر به طغیان می گذارد و ارزش های تاریخی و عقیدوی نیاکان خود

اسامه، امریکا، طالبان او ...

امریکا ورته هدایت ورکوي. نو ځکه یې د امریکې په ابتکار، یو کال پخوا په افغانستان باندې اقتصادي تعزیرونه ولگول. دې تعزیرونو طالبان په ګونډو نه کړل، خود افغانستان د خلکو ملاګانې یې ورماتې کړې. سړ کال لا امریکې د افغانانو له دښمن (روس) سره لاس یو کړ او په موجوده تعزیراتو برسیره یې نوي تعزیرات د ملګرو ملتونو له لارې په دې مظلومو خلکو کېښودل.

د امریکې حکومت او مشاورین یې ټول پوهیږي چې تعزیراتو، نه فیډل کاسترو چپه کړی او نه یې صدام له مینځه وړی او نه به پر طالبانو اثر وکړي. د تعزیراتو قرباني، متأسفانه ماشومان، ناروغان، ښځې، زاړه او هغه معیوبین دي چې د روس د بې رحمانه ګوله بار یو له امله یې د کار کولو او روزي ګټلو اعضا له لاسه ورکړي.

که چېرې امریکا په خپلې غوښتنې کې صادق وي او د کاسې لاندې نیم کاسه نه وي او په رښتیا د طالبانو سره د دوی د اختلاف ټکي اسامه وي، نو لاتراوسه د روغې جوړې ټولې لارې

ترلې شوې نه دي. خو په روغه جوړه کې هر طرف یو څه اخلي او یو څه ورکوي. نو ځکه:

امریکا باید له وچ زور څخه کار وانخلي. د طالبانو پېشنهادونه دې په دقت او غور سره مطالعه کړي، که د تعدیل وړ وي، خپل نظر دې روښانه کړي. زورور باید کمزوري ونه شموي. د افغانانو د کلچر او دود په نظر کې نیولو سره دې خپله د حل نوې لارې وښيي. داسې لارې چې «نه سیخ بسوزد و نه کباب».

طالبان هم باید د نړۍ ټایل، خپل او د خپلو خلکو حالات په نظر کې ونیسي. زه عقیده لرم چې د اسامه له شړه د خلاصیدو آبرومندانه لارې ټولې بندې نه دي. طالبان باید وګوري چې بنگله دېش او قرغزستان سره له دې چې اسلامي هیوادونه دي، په افغانستان باندې یې د تعزیرونو په لګولو رایی ورکړی او یو بل اسلامي هیواد ایله دومره نر شو چې تمتع رایه یی ورکړه. ددې مانا دا ده چې هر حکومت خپلو ملي ګټو ته د لومړیتوب حق ورکوي. د اسامه د معضلي د حل یوه لاره خپل

پلرني هېواد ته د هغه تسلیمول دي. دا البته یواځینې لاره نه ده. د روغې جوړې ښې ښې نورې لارې هم خلاصې دي.

په خپله اسامه هم کولای شي چې د افغانستان د خلکو بیچارګي، رنج او درد ته وګوري او د یوه رښتیني مجاهد په صفت، د شل ملیونو بېوزلو مسلمانانو له فلاکت څخه د ژغورلو له پاره، داوطلبانه ځان امریکې ته تسلیم کړي او په دې شان دا درامه پای ته ورسوي. که زه اسامه وای او لیده مې چې یو بهادر ملت زما په سرد فلاکت مرحلي ته رسېږي، ما به یوه دقیقه هم ځنډ نه وای کړای او ځان به مې تسلیم کړی وای. زه دا خبره صادقانه کوم.

اسامه که چېرې د افغانانو دوست وي او صادقانه یې د افغانانو له پاره جهاد کړی وي، نو دا دی د بل جهاد وخت راغلی چې هغه د داوطلبانه تسلیمیدل دي. شل ملیوني مسلمان د یوه بیساکه زورور سره، صرف د ځان خلاصولو له پاره په جګړه اچول، ماته جېوني ښکاري.

سوځاتي در خورد عظمت ...

کنګ میکرز بودند ولی اینک آنان نیز خورشق را به مرض قدرت جویی و حاکمیت دچار نموده به خاطر نیل به مقصود به زور و زورگویی توسل می جست و جواز این توسل را به رقبای اجتماعی سیاسی خود نیز داده اند، بنابر این خدا (ج) عاقبت شان را به خیر کند که در هوای خُرما از خدا (ج) باز نمانند. اینان باید از تاریخ بیاموزند تا خطاهای دیگران را تکرار نکنند و خون بیهوده نریزند. روحانی اگر می خواهد بماند، باید پیشرفت های علمی و تخنیکی عصر را با چشم و گوش باز دنبال نماید که قرآن کریم آنان را که دریچه های خداداد چشم و گوش را بروی واقعیات میبندند چارپایان بلکه بدتر از آن نیز خوانده است.

و شرط سوم نیز این که با نسل حاضر با زبان خود شان یعنی زبان منطق و استدلال سخن باید گفت: بدین معنی که هر پدیده در یک مقطع تاریخی بنابر عواملی به وجود آمده و از دیدگاه علیت تاریخی پدید آمدنش معلول علل فراوان بوده است. انسان برای تنظیم زندگانی اجتماعی به نوعی نظم، دسپلین و قوانین تشریعی و اخلاقی نیاز دارد و دین است که این هدف را به بهترین وجه تأمین می کند. استاد سلجوقی مرحوم در کتاب های

«مجلی خدا در آفاق و انفس» و «گوشت ای از پیغام تو» پیرامون این مقصود بحثی مفصل و جالب دارد که من نمی خواهم آن را تکرار کنم ولی به طور خلاصه می گویم که استاد پرستش را نیز نیازی غریزی می داند و می گوید انسان فطرتاً دربارۀ زندگی و سرنوشت خود کنجکاو است و این کنجکاوی او را به مبداء آفرینش رهبری می کند و در نتیجه اگر ما خدا (ج) را نپرستیم هوای نفس خود را می پرستیم چنانکه در غرب این نیاز غریزی از مسیر طبیعی خود منحرف گردیده است و غرب لادین که با خدا (ج) مقاطعه نموده است «قدرت»، «غریزه جنسی» و «پول» را می پرستد به قول اقبال: گناه عشو و ناز بتان چیست؟ پرستش در نهاد برهنه است غاند ناز شیرین بی خریدار اگر خسرو نباشد کوهکن است من در این نگارش سر آن دارم که با جوان امروز با جوانی که دارای تجربه بسیار غنی علمی می باشد درد دل کنم و از او بخواهم که به درد دل آسوزگار پیرگوش بدهد و بداند که مسلمانان در آغاز حرکت خود به سوی مدنیت عظیم اسلامی به علم و فلسفه پرداختند و بدین دلیل که قرآن کریم به ایشان دستور می داد که در آفرینش انسان و کاینات تفکر

و تدبیر نمایند و به آنانی که آفرینش را امری تصادفی یا کار خدایان کاذب می دانند بگویند: «برهان را بیار (هاتوا برهانکم) و در نتیجه همین جستار علمی و فلسفی بود که مسلمانان فانوس فلسفه و استدلال را از هند و یونان و ایران باستان باز گرفتند و آن را از روغن روشن نگری و روشن اندیشی سرشار نموده به دست اروپای عصر رنسانس دادند. اگر اسلام آن طور که امروز ملا نطقی های عالم غما ادعا می کنند، با اندیشه و استدلال در تضاد و تباین می بود، دانشمندان مسلمان هرگز رو به سوی علم و فلسفه نمی آوردند. بدبختانه امروز جهان اسلام در مجموع همان مسافر لنگیست که در بیابان جمود فکری بر جا مانده است و تاریخ وظیفه ای را که دیروز بر دوش الکندی، فارابی، ابن سینا، ابن رشد و دیگران نهاده بود، به دوش جوان امروز می گذارد که پای چوبین یعنی این یگانه وسیله، راه افتادن را از فیض دانشی که آموخته است در دسترس این مسافر از پا مانده، بگذارد.

اگر هر جوان تنها یک صفحه از دانشی که اندوخته است به زبان های هومطان خود ترجمه نماید عملی در خورد پاداشی گرانبها انجام داده است که اگر گنج قارون را نیز در افغانستان بریزند درد فقر و بی چیزی را دوا نمیکند ولی مهارت مسلکی گنجی است که هرگز پایان ندارد. آری جوان افغان که در سرزمین های دیگران زیسته و هنوز هویت خویش را کاملاً از دست نداده است، از وطن و هموطن خود یک سوغات قرضدار است و این سوغات جز تجربه علمی و مسلکی چیزی دیگر نیست. امیدوارم خدای بزرگ (ج) به همه و قبل از دیگران به خود توفیق عنایت کند که به وطن خویش سوغاتی سزاوار عظمتش تدارک نمایم.

روم ته ۴۳ افغانی شخصیتونه وربلل کیږي

پېښور د جدی ۲۳ نیټه:

د افغانستان د روانی جگړې او قضی د حل له پاره د اضطراری لوئی جرگی د جوړیدو د کار د چټکوالی له امله د یوه کاری کمیسیون د جوړولو غونډه کیدونکی ده.

د ورکړ شویو پوښوونو له مخی له همدغه امله به ۴۳، افغانی شخصیتونه له پاکستان نه د ایتالی پایتخت روم ته ورځی چې د جنوری

په شلمه نیټه به په غونډه کی برخه اخلی. دغه غونډه د پخوانی پاشاه محمد ظاهر شاه له خوا د تیرو غونډو په تعقیب کیږی.

ویل کیږی چې د برخه والو د نومونو لست پاکستان ته رارسیدلی دی. دوی به د لوئی جرگی د جوړولو، سریریه د افغانستان د روان بحران پر خپل لو او د حل په لارو چارو هم غور کوی.

پنجمین جلسه پروسه قبرس عنقریب آغاز میگردد

همایون جریر متصدی جلسات پروسه قبرس میگوید غرض حل بحران جاری کشور و تشکیل لویه جرگه یا شورای ملی افغانستان بتاریخ ۲۷ برج جدی پنجمین جلسه ما تدویر خواهد شد.

طبق گزارشهای واصله این جلسه بر اساس فیصله جلسه چهارم قبرس که غرض حل بحران افغانستان تدویر یافته بود بکار خویش آغاز

مینماید و روی میکانیزم لویه جرگه یا شورای ملی بحث مینماید. در کمیسیونی که تدویر می یابد ۳۸ نفر از شخصیت های افغانی که دو تن آن زن میباشد اشتراک میکند.

همایون جریر افزود: بر علاوه اعضاء این کمیسیون پیر سیداحمد گیلانی و صبغت الله مجددی هم بحیث مهمانان دعوت گردیده اند.

د تسلیم عرض

په خراشینی سره مو د وکیل اکبرزی د مشرور محمد اکرم د مړینی خبر واورید. افغان نشراتی مرکز او ارادی خبرونه دغه ارواښاد ته د لوی او مهربان خدای له دربار نه د ښینی او دده کورنی ته د جمل صبر غوښتنه کوی. روح دی بی ښاد وی

بقیهء سرمقاله

پسمانه در صحنه سیاست بازنده بودند و اینک، تقریباً از (۸) سال به اینطرف در اثر جنگهای داخلی پای اندر گل مانده و به برادر کشی و خانه ویرانی خود سرگرم هستند.

اگر اندکی سر به گریبان تفکر فرو بریم به علم یقین خواهیم دید که: - جنگهای آزادی ... را به جنگهای داخل تنزیل هویت و حیثیت دادیم.

- در عوض استقلال سیاسی و اداری، سیاست پیرو و امتثال را برگزیدیم.

- برادر کشی و خانه ویرانی را به اشاره و نفع بیگانگان آغاز کردیم و از آن روگردان نیستیم.

- مردم خویش را از جمیع ثمرات و فیوض جهاد و قیام ملی که آنرا موفقانه به سر رسانیدند بکلی محروم و آنرا به پای بیگانگان ریختیم.

در استحکام شیرازه وحدت ملی از تعلل کار گرفتیم.

- دزد گفتم و پرستیم و جنگ را دام روزی و وسیله ای برای تصاحب و انحصار قدرت بکار بستیم.

- مردم خود را به هجرت مجبور و به تکی کشاندیم و مغزهای متفکر و ثروت های دست داشته خود را به دامن دیگران ریختیم.

- مردم را به تشویش و اضطراب اندر و تا حد امکان از ایشان پریدیم و احساس قوی، اطمینان و اعتمادی را

که پیدا کرده بودند، از ایشان گرفته و تا جایی که ممکن بود راهی دیار ذلت ساختیم.

- در يك اقلیم بر دو تخت سلطنت و دو سریر حاکمیت تکیه زدیم و سوگند یاد کردیم که جز جنگ و ستیز کار دیگری نکرده و تر و خشک را باهم یکجا بسوزیم و بر این کار خود فخر و مباهات کنیم.

- به داد و ستدهای ناکام و شرم آور سیاسی پرداختیم و به دشمنان خود امتیازات زیاد داده و هنوز هم که هنوز است، حال و آینده مشترک هردو، را از یاد بردیم و دو پار را در يك موزه کرده و به قول داکتر اقبال مرحوم در پی تخریب خود و تعمیر دیگران شدیم و ...

لذا باید اگر برای یکبار هم شده است، ببینیم که این ضرب المثل وطنی و آن شعر، بیشتر از هرکس و هر جای دیگر بر ما و بر کشور ما که زده و کشته آفات گوناگون سماوی و زمینی شده ایم، صدق می کند یا خیر؟

قضاوت آخری را که کی «لایا» و کی «عبدالله» است و اینکه چگونگی در يك کشور آزاد، دارای تاج و سریر و اورنگ آزادی و صاحب نام و نشان، جز اسیری چند بسمل و از یاد رفته زندگی می کنیم یا نه؟ و یا اینکه در پی تخریب خود و تعمیر دیگران هستیم یا خیر؟ به خود شما واگذار می شوم.

اراده

د مقالې په انتخاب او ادبیت کې واكمنه ده. هره مقاله د ليكنوال د نظر څرگندونه كوي. زه د سېلې مقالې سرته نه غور كړل كېږي. د ګوښه كېدو ځای نه لري.

په امریکا، اروپا او استرالیا کې: ۳۰ امریکایی داتر
د سېسې په هیوادونو کې: ۶۵ امریکایی داتر
په افغانستان کې: ۱۰ افغانی
په پاکستان کې: ۱۰ کلداری

د خپو مېشتو لپاره ښه بېر د پرستې لگیت د اداری په څاره دی.

پانګې حساب: A/C US \$ 01801406

الملاح بېانک: ۲۰۰۰ اسلامپور، پېښور.

ناسی کولای شې خپلې مرستې او د ګوښه بېر په پورتني پته راولېږئ.

د لاس ته راوړلو ځایونه: د پېښور ګول اخبار پلورنځی.

Rebuilding Afghan Political and Legal Institutions

, non- alignment certainly deserves a second look by the small peace- loving countries and their long- due expectations, hopes and aspirations, supposing hopefully that the dreams of mankind come true. Dreams of disarmament, elimination of hostile military blocks, etc...

Speaking of self-determination, I find it very ironic when I think about the story of self-determination and its recognition for the first time as a right instead of only a political principle. According to the true story of the process of the inclusion of the right of self-determination in both covenants of human rights adopted by the United Nations as the first article of both Covenants. The irony is that it was the Afghan delegation in the United Nations that for the first time proposed the recognition of self-determination by peoples and nations as a right, and now we see that the implementation of the right of Afghanistan's self-determination is ignored. I am sure that all those who are acquainted with the work of the United Nations are fully aware of this fact which is available in the U.N. records. But to my surprise, none of those who knew this fact, to my knowledge, has made any

references to this fact. Among proposals made by other individuals, I have made a proposal with a view to a peaceful solution of the Afghan problem, which is based on the undeniable right of peoples and nations to self-determination.

PROPOSAL FOR SELF-DETERMINATION

This proposal is based on the idea of convening a special international conference under the auspices of the United Nations organization with participation of:

a) All permanent members of the United Nations Security Council

b) All Afghan parties inside and outside Afghanistan, including Khaleq and Par

cham, as parties only, and in no manner as a government or administration

c) Pakistan and Iran as Afghanistan's neighbors.

AGENDA

The agenda of the conference should be strictly confined to one single item: implementation of the undeniable right of the Afghan nation and people to self-determination by free, fair, and strictly democratic elections.

The United Nations organizations is to be instructed to urgently, without any delay, arrange for sending:

a) United Nations Peacekeeping Forces for security and prevention of violence.

b) A team for monitoring the process of the elections to be free and fair

c) No neighbors of Afghanistan should be chosen to take any part in the forces or monitoring teams

d) Islamic Conference Organisation as observer.

PLACE

The United Nations European office in Geneva, Switzerland, or its headquarters in New York.

A council emerging as a result of elections should form an interim government which will immediately draft a constitution for the consideration of a Loya Jirga and the formation of an elected government.

All other aspects of the problem, without any exception whatsoever, should be approved by the Loya Jirga.

I hope that I will hear the views of the esteemed participants of this seminar about this proposal. I shall be glad to answer any questions and offer any explanations required with an open mind to any amendments or modifications not negating the national interest of my country.

To be continued

UN Sanctions ...

be effective because they target the Taliban but not Afghan civilians. Not likely punishing a repressive military movement will inevitably affect those living under it. Such insensitivity led UN secretary-General Kofi Annan to admonish the Security Council publicly for victimizing civilians and compromising the UN's persistent, if faltering search for peace. The sanctions indirect effects in Afghanistan the loss of life, and the loss of faith in the world's efforts to end its war are fatiguing and familiar. The assumptions that motivate the Council's reasoning are at best inaccurate and the consequences for the broader region are likely to be self-defeating.

At the height of the cold war, the Soviet Union's underbelly was mapped as an "arc of crisis." Although time have changed, the mindset has stuck: the arc of crisis is now treated like an

arc of frustration, and the retaliatory flavor of diplomacy remains on stand.

Recent reports prepared by the Rand Corporation and the National Intelligence Council shroud all the major regional players in Afghanistan's war in pessimistic colors of ethnic

fragmentation, religious militancy and geopolitical instability. Security Council sanctions stand as a monument to a wishful alchemy in which symptoms take precedence over causes, random palliatives replace cures, and the hard-won experience of other wars is simply ignored. The sanctions match an array of faulty assumptions to unproven conclusions. Phrased with righteous indignation, they suggest that isolation will lead recalcitrant Taliban leaders to the bargaining table-- but imply that the same isolation will inspire Afghans to rise spontaneously against the Taliban. They set up a straw man that sanctions might lead the Taliban toward

multi-party democracy- but imply that central and southwest Asia can be safe from extremism only if the Taliban disappear.

They assume that multiparty negotiations will lure reconstruction funds to save the struggling economies of Afghanistan's neighbors (just as war brought prosperity to Pakistan two decades ago) but think little about which of the region's autocrats and meddlers will be empowered if money floods in.

These sharp-tongued sanctions nonetheless reflect a puzzling ambivalence toward Afghanistan's war. Russia, Iran and central Asia still support Ahmed Shah Massoud's tattered army against the Taliban, but only enough to sustain fighting- including battlefield victories recently... and not nearly enough to win a war.

Strict arms and fuel embargo applied to all suppliers and combatants, is desirable, practical and possible, but endorsed in world only.

To be continued

Editorial:

invasion of the Soviet Union to our country and their humiliating expulsion (1988) and arrival of resistance forces to Kabul (1992) and the emergence of Taliban Islamic Movement and capturing of Kandahar (1994) till now, it is seen that the history of our country has witnessed lots of ups and downs, conquerings and defeats, historical prides, inglorious incidents, independence and bravery which they all had blood letting, killing, plundering, moral deviations and crumbling, regardless of that they all had nothing except half century calm.

Anyhow with suffering huge human and material losses, the courageous Afghans defeated two aggressive super powers throughout twentieth century and rescued lots of nations from the notorious yoke of slavery and the more they were the winner in the battle ground, the more they were the loser in the politics scene and as a result of the factional fightings, they have continued with fratricide and their home crumbling for eight years.

If we think a little bit, we will see that:

- We have degraded the prestige of liberation wars and have turned them to factional fightings.

- Instead of the political and administrative independence, we have followed the dictation of others.

- Under the dictate of aliens and their interest, we have started fratricide and home crumbling.

- We have deprived of the fruits and privileges of the national resurrection and Jihad of our people who helped complete victory of the same.

- We have kept distance from Afghan and Islamic spirit and instead of turning politics to religion we have turned religion to politics.

- We haven't strengthened the national unity.

- We have used war as earning our livelihood and monopolization of power.

- We have compelled our people to migration and begging that as a result of which brain drain took place.

- We have kept distance from and created panic among our people that in conclusion the confidence among the people has been completely undermined and as far as we could we have compelled the people to migration.

- We have had more than one ruler in our country and we have sworn to intensify war and to burn every thing and to be proud of this and'

- We have been engaged with abortive and heinous political dealings and meanwhile we have given more privileges to our enemies and according to Late Dr. Iqbal, we have tried to destroy ourselves and build others. Let's once again see that are the above right about us and our country that finally all the calamities have inflicted huge human and material losses on our home land?

Now you please kindly judge that are we going to destroy ourselves and building others? ..

ERADA

Bi-Weekly, Independent Publication

Publisher: Afghan Media Resource Center

Founder: Sayed Daud

Chief Editor: Atiqullah Pazhwak

Add: House # 2, Canal Bank Road, U.P.O Box No. 909 University Town, Peshawar Pakistan

Tel.: (91-92) 41691, Fax: 841785

E-mail: daud@amrc.pwr.sdnpk.undp.org

Subscription Rate:

In USA, Europe & Australia 30US\$

Regional Countries 15US\$

Pakistan Rs. 100

US\$: A/C: No: 01801460

Bank Al-Falah Ltd, 6-B, Islamia Road, Peshawar Cantt

You can remit your donations to the above account No.

Order of God

Proclaim And thy Lord Is
most Bountiful. He who
taught (the use of) the pen.

Al-Alaq(3-4)

ERADA

INTENTION

Bi-Weekly Publication of A.M.R.C

First Year,

Fifth Issue,

Tuesday,

Jan. 16, 2001

Price: Rs 3

Rebuilding Afghan Political and Legal Institutions

Following is the text of the speech delivered by Late Abdul Rahman Pazhwak in the International Seminar sponsored by WUFA and held in Peshawar on March 9-11 1991 which are still applicable and will help settlement of Afghan problem

The general topic is "Rebuilding Afghan Political and Legal Institutions." I have been asked to speak about Afghan relations with Muslim countries with an emphasis on the future. In this regard, I would like to make a few opening general remarks, which in my opinion, should be kept in mind in dwelling upon the matters before this gathering. First, in speaking of Muslim countries, we should remember that Muslim countries are divided into two categories.

A. countries with a majority of Muslim population and minorities of other religions.

B. countries with significant Muslim minorities and majorities of other religions

Second, it is very difficult, and for me it is almost impossible in the present world situation to visualize the future form and state of Muslim countries. In this regard, it is not unimportant to keep in mind the necessity of relations of Muslims with Muslims in relation with Muslim countries with non-Muslim populations.

To me it seems that in my case, relations between Muslim peoples are significant and necessary. Obviously, in this connection, one has to keep in mind the uncertain nature of politics. We cannot be sure of what will or may happen in the future. It is particularly important that non-Afghan governments should avoid the temptations of shaping the future of Afghanistan in their own image or according

to their own desires for any reason whatsoever. One cannot turn a blind eye to the fact that at the present, as perhaps in the past, there have been countries with such desires among Muslims states. This is most unfortunate.

We can find examples of great, unforgettable mistakes made by certain states even in connections with the tragic event of Russian invasion of Afghanistan. In its desire to shape the future of Afghanistan in its own image, the Russians committed an all-time mistake. This applies not only to one country, but to all large and small Muslim or non-Muslim countries.

The lessons of history should be learned. I think it is worthwhile to pay some attention to the words of William Faulkner who said: "The past is never dead, it is not even past."

This is of more importance in countries with a long and eventful past. The countries of Asia and the Middle-East with Muslim populations generally fall in this category. Afghanistan is one of these countries. Even in Afghanistan's recent past, one cannot think but of ruins. There is much truth in the saying that "A country without ruins is a country without history."

In the context of the above remarks, allow me to also sound a serious warning about certain expressions, views, and even suggestions made by certain governments, individuals - even during supposedly serious meetings by Afghans and non-Afghans, some of Afghan policies. Among these, the one that seems to be the most important and has repeatedly been dwelled upon is the question of Afghanistan's non-alignment.

Despite the emerging trends in international affairs, I wish to emphasize that no one, I

repeat on one whatsoever, is entitled or authorized to state that Afghanistan should remain a non-aligned nation, except in the form of expressing a personal opinion. It is for the obvious reason that to do more will be an unjust infringement on the right of a nation and people to self-determination. Only through free and fair elections a decision could be reached. Here, I must make it clear that I personally do not oppose Afghanistan's non-alignment, but only it is decided upon as approved by an elected democratic and legitimate government in accordance with Afghan tradition and democratic processes. It must represent

the will and determination of the Afghan people. It is in this connection that one can refer to an elected parliament and the approval of its decision by Loyah Jergah.

While speaking about Afghanistan's non-alignment, it will not be out of order to allow ourselves to be reminded that the policy of Afghan non-alignment is a traditional policy. Before World War I, Afghanistan was already a non-aligned country. As between World War I and World War II, it preserved its non-alignment during world war II. After world war II Afghanistan became directly and actively involved into formation of the non-aligned movement, and at all times this important national policy decision was taken by Legitimate and responsible governments and approved by the Loyah Jergah.

Meanwhile, changes have taken place in recent times, particularly in the policies of the big powers. For example, the elimination of cold war, the atmosphere of detente and dissolution of the military blocks invites attention to the very reasons of necessity or lack of necessity of non-alignment for peace loving countries. Moreover (see page 7)

PAULA R. NEWBORG

UN SANCTIONS

LOS ANGELES TIMES:
SUNDAY, 7 JANUARY 2001

Late last month the UN Security Council once again voted sanctions against

Afghanistan as punishment for sponsoring terrorism and harboring Osama Bin

Laden, the alleged mastermind behind the bombing of two US embassies in Africa.

With rare concord, the United States and Russia agreed to isolate Afghanistan in order to halt threatening instabilities from the Caucasus to China. But in a big region marred by stubborn little wars, simple-sounding sanctions promise to turn 2001 into a very complicated year. Set to

begin in a few days, these sanctions appear at first glance to be more symbolic than serious. Afghanistan is already among the world's most inaccessible places, crisscrossed by the ebb of emergence aid and the flow of refugees. But it remains a destination for the guns of war, the drugs that buy them, and fighters who soldier for causes often far removed from the ills of this ravaged land. Exasperated foreign politicians who can't stop burgeoning terrorisms have made Afghanistan into a diplomatic voodoo doll, swapping periodic pinpricks for the difficult work of brokering and sustaining peace.

The US and Russia insist that sanctions will (see page 7)

Editorial:

Destroying ourselves & building others humiliating defeat of super powers & Afghans

It is evident that we Afghans are always lost in a contemplation about our self-made calamity, people and homeland. Of course what we were, what we did and what will be our future are the questions which always pester us. Meanwhile who sacrificed and who had the benefit of such huge sacrifices are among other questions which annoy us.

It is said that pasts of everybody and country effect their present and future, whether they are good or awful. Most of the analysts are of the opinion that past is never dead. But as a result of its geo-political, economical and strategical positions, Afghanistan our poor country has witnessed nothing, but pain, fire, blood and finally repeated crumbling and its eventful history remembers the popular Persian adage which says; "The feather of peacock became its enemy."

On the other hand the incidents of this ancient country which is situated in the hearth of Asia and has been described as the intersection of old civilizations, gate of India or heaven of Aden, remind us of the popular work of Abram Joseph entitled "A land without ruin." who said: "A country without ruin is a country without history."

Any way, it would be better to have a glance at our 300-year old history, from Mirwais Naika uprising against aliens (1709) that in fact makes the foundation of our countrywide government and from killing of Gorgin, the deputy of Safavide to sample, traditional and national crowning of Ahmad Shah Baba (1742) and three Anglo-Afghan wars (1842-1919) and the coup of Sardar Mohammad Daud as against Royalty (1973) and the Communists against him and the military (see page 7)